

Årsberetning

Reform
- ressursenter for menn

2017

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
1. Innledning.....	5
Formålsparagraf og overordnede oppgaver	5
Styrende organer.....	5
Finansiering	6
Tredelt innsats.....	6
Strategi- og handlingsplan.....	6
Ansatte	7
2. Rollen som nasjonalt likestillingscenter	8
Innspill og høringer.....	8
Arendalsuka.....	8
Internasjonalt arbeid.....	9
3. Lavterskelarbeid	10
Mannstelefonen	10
Terapeutiske samtaler.....	11
4. Menn som fedre	12
Aktivtfarskap.no	12
Samlivskurs for menn, og fagseminarer for familievernkontorene	13
Få pappa med på laget! Fedre i møte med barnevernet	13
5. Volds- og overgrepforebygging.....	15
Stopp kjærestevolden	15
Rød knapp-aksjonen Stopp vold mot kvinner	15
Stopp kjærestevolden i Oslo øst.....	16
Ungdom, kjærestevold og grenser	17
Menn også! Veiledning av krisesentre om utsatte menn	17
Foreldrekurs om ungdoms kjærestevold	18
Menn som slår menn – har fylla skylda?	18
6. Arbeid med gutter og menn med minoritetstilknytning.....	19
Mannsdagen 2017	19
Hvordan har du det, mann?	19
7. Menn, helse og seksualitet.....	20
Mannens helseuke 2017	20

Menn med spiseforstyrrelser	20
Kast (Kjøp av seksuelle tjenester).....	20
En usynlig kjøpergruppe? Personer som kjøper sex av menn og transpersoner	22
8. Gutters oppvekst og sosialisering.....	23
Making the Invisible Visibile: Nordisk MenEngage-konferanse i Oslo	23
Men in Nursing Education: Nordisk prosjekt om menn i sykepleieutdanningen.....	23
Ta vare på gutta! Likestilling og frafall på Kuben videregående skole	24
Genustest.no: Test en billedboks kjønnsinnhold	24
9. Opplysningsarbeid.....	25
Nett og sosiale medier	25
Faste arrangementer	25
Foredrag, kurs og undervisning	25
Reform i media	25
Nye satsinger i 2017	26
Reformundersøkelsen	26
Kampanjefilmene Ta vare på helsa di, mann!	26
Podkasten Samtaler om menn	27
10. Representasjon og samarbeid.....	28
Likestillingssentrene	28

Forord

Reform – ressurscenter for menn er noe så enestående som et nasjonalt kompetansemiljø som arbeider for gutter og menn som aktive interessenter i likestillingen.

I 2017 har senteret fortsatt den fine utviklingen vi så i 2016, ved et stadig økende antall prosjektoppgaver og samarbeid i inn- og utland. Vi driver et meget pågående arbeid med å avdekke «hvite felter» på det likestillingspolitiske kartet.

Årsberetningen viser bredden i Reforms virksomhet dette året, både i arbeidet gjort av våre dyktige ansatte og av våre engasjerte frivillige.

God lesning!

Oslo, 15. mars 2018

Are Saastad,
daglig leder

1. Innledning

Formålsparagraf og overordnede oppgaver

Reforms formålsparagraf er vedtektsfestet i stiftelsesmøte 30. januar 2002. I 2017 ble formålsparagrafen noe endret, blant annet ved at det ble lagt til et tydeligere helsefokus i Reforms oppgaver. Våre oppgaver er nå formulert slik:

«Reform er organisert som en politisk uavhengig stiftelse. Stiftelsens formål er, med utgangspunkt i at menn og kvinner er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt synliggjøre menn som kjønn i samfunnet.

Med dette utgangspunktet skal REFORM være likestillingsorientert og helserettet i sitt arbeid, bistå menn i konkrete livsfaser og livssituasjoner med råd, veiledning og informasjon, bidra til å ta vare på og utvikle mangfoldet i menns liv, arbeide for menns likestilling i et folkehelseperspektiv, mobilisere menns ressurser til utvikling og aktiviteter på områder som ikke har vært særlig fremtredende i de tradisjonelle mannskulturene og ellers bidra til å bedre menns helse, levekår og livskvalitet.

Senterets arbeid skal preges av respekt for det enkelte menneskes egenverdi, der alle mennesker er likeverdige og skal behandles deretter, uavhengig av kjønn, alder, religion, etnisk tilhørighet, hudfarge, funksjonsdyktighet, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.»

Våre oppgaver kan overordnet sies å være å samle, produsere og formidle sentral kunnskap om menn, menns livssituasjoner, helse og likestilling, å påvirke beslutningsprosesser som berører menn og likestilling, å samarbeide nasjonalt og internasjonalt om synliggjøring av menns posisjoner i likestillingsfeltet og å kvalitetsutvikle og arbeide for en spredning av lavterskeltilbud til menn.

Styrende organer

Reforms virksomhet ledes av et styre og et representantskap.

Styret har den øverste ledelse av stiftelsens virksomhet og skal lede stiftelsen i henhold til vedtektene og stiftelsesloven.

Reforms styreleder besto i 2017 av styreleder Kristin Mile, nestleder André Oktay Dahl og styremedlemmene Are Tomasgard, Thomas Walle, Mette Tollefsrud, Kjell T. Dahl (frivilliges representant) og Bjørn Ole Ekeli (ansattes representant).

Representantskapet er Reforms høyeste organ, og har som oppgave å føre tilsyn med virksomheten.

Representantskapet besto i 2017 av Arnfinn Jomar Andersen (oppnevnt fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress), Astrid Bismo (oppnevnt fra Kreftforeningen), Anne-Jorunn Berg (oppnevnt fra Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, UiO), Geir Salter (frivilliges representant) og Ole Bredesen Nordfjell (ansattes representant).

Finansiering

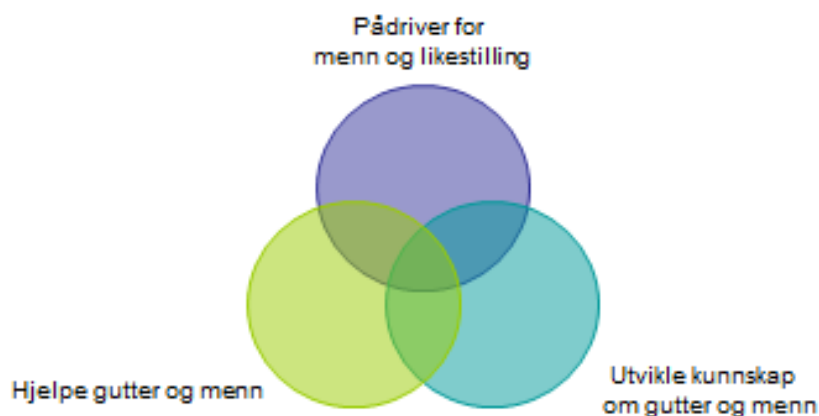
Reform drives med grunnfinansiering over budsjettet til Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), formidlet via Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Store deler av driften er prosjektbasert, med finansiering både fra offentlige og private tilskuddsytere.

Den offentlige støtten til stiftelsen er begrunnet i at norske myndigheter anerkjenner behovet for en aktør med hovedoppgaven å integrere gutter og menn i likestillingsarbeidet - som partnere, medspillere og også som ansvarlige parter med selvstendige likestillingsbehov. Vi har et godt samarbeid med Bufdir, både i form av to årlige dialogmøter og i andre sammenhenger.

Tredelt innsats

Reform har spesialkompetanse på feltet gutter, menn og likestilling.

Reform arbeider tredelt, ved å forene kunnskap fra direkte kontakt med menn (gjennom hjelpetilbud) med kompetanseutvikling (i stor grad finansiert gjennom ulike prosjektsamarbeid) og via rollen som samfunnsaktør og faglig pådriver.



Den spesielle kombinasjonen av kunnskap fra forskning, erfaring og direkte dialog med menn gjør Reform til en unik aktør i likestillingsfeltet, både nasjonalt og internasjonalt.

Strategi- og handlingsplan

I styrets strategiplan for 2016 til 2018 er det vedtatt at Reform skal ha disse kjerne-rollerne:

- Ivareta menn i likestillingsarbeidet
- Være en synlig aktør for likestilling i et mannsperspektiv
- Være en aktiv formidler av praksis- og forskningsbasert kunnskap
- Videreføre frivilligheten knyttet til Mannstelefonen og juridisk hjelpetelefon

Kjerne-rollerne er i 2017 konkretisert til disse oppgavene i det daglige:

- Å bedre gutters oppvekstvilkår og utdanning
- Å fremme oppmerksomhet om menns helse
- Å motvirke det kjønnsdelte arbeidsmarkedet
- Å motarbeide vold i nære relasjoner
- Å arbeide med utfordringer som gutter og menn med minoritetstilknytning møter
- Å innhente og dele kunnskap om samlivsbrudd og barnefordeling
- Å fremme menns rolle som fedre i samfunnet

Det gis i tillegg føringer gjennom Bufdirs årlige tildelingsbrev knyttet til den statlige grunnbevilgningen.

Reforms drift organiseres rundt årlige og dynamiske handlingsplaner. Handlingsplanen følges opp og oppdateres i Reforms ukentlige driftsmøte.

Ansatte

I 2017 har disse vært fast ansatt i Reform:

Are Saastad, daglig leder

Bjørn Ole Ekeli, økonomisjef/kontroller

Ole Bredesen Nordfjell, seniorrådgiver

Live Mehlum, seniorrådgiver

Hedda Hakvåg, seniorrådgiver

Daniel Paul Getz, rådgiver

Kris Bue, rådgiver

Steinar Kvam, terapeut (deltid)

Psykiater og sexolog Haakon Aars og terapeut og sexolog Knut Hermstad har vært tilknyttet driften på timebasis.

2. Rollen som nasjonalt likestillingscenter

I kraft av å være landets eneste ressursmiljø for arbeid med likestilling i et manns perspektiv, har Reform en nasjonal oppgave. Reform er ett av landets fire likestillingscentre, og blir aktivt brukt av media, arbeidsliv, organisasjoner, enkeltpersoner og av myndighetene.

Reform inntar en aktiv og kontinuerlig rolle som kunnskapsleverandør overfor det offentlige tjenesteapparatet, utdanningssektoren, akademien, embetsverk og politikere, men også i møte med sivilsamfunn og arbeidsliv.

Gjennom egne arrangementer, deltakelse i konferanser i inn- og utland og som medieaktør har Reform løftet fram betydningen av et manns perspektiv i hele 2017.

Innspill og høringer

Reform har også gitt innspill til og vært i dialog med en rekke organisasjoner og offentlige virksomheter om hvordan trekke gutter og menn sterkere med i likestillingsarbeidet. Vi har deltatt på innspillmøter og levert høringsvar på en rekke saksfelt.

I 2017 avga vi svar på følgende offentlige høringer:

- Forslag til rett til barnehageplass – rett til barnehageplass for barn født i november (Kunnskapsdepartementet)
- Forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen (Kunnskapsdepartementet)
- Forslag til forenklinger i regelverket om foreldrepenger (Barne- og likestillingsdepartementet)
- NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamilie (Barne- og likestillingsdepartementet)

For å være faglig oppdatert om likestilling og aktuelle temaer knyttet til vårt løpende arbeid, deltar Reforms ansatte på relevante utdanninger og på kvalifiserende kurs og foredrag. En av våre seniorrådgivere startet på sexologistudiet ved Universitetet i Agder som deltidsutdanning i 2017.

Arendalsuka

Reform deltok med flere aktiviteter under Arendalsuka i august 2017. I tillegg til å stå på den felles standen i regi av Likestillings- og diskrimineringsombudets brukerutvalg, arrangerte vi møtet «Porno på pensum!» i Arendal bibliotek. Møtte tok for seg pornografiens betydning i unge menneskers liv, og mangelen på integrering med skolens seksualitetsundervisning. Møtet trakk fullt hus, og førte til god medieoppmerksomhet.

Vi deltok med innlegg også på andre arrangementer under Arendalsuka.

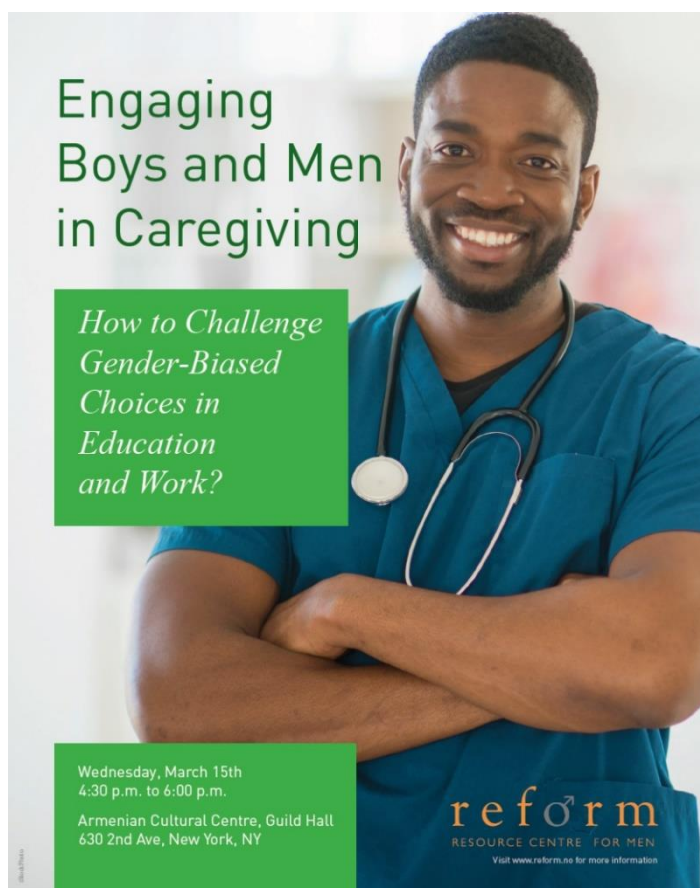


Internasjonalt arbeid

I økende grad er det nødvendig å se det nasjonale arbeidet for likestilling mellom kjønnene i et internasjonalt perspektiv. Reform er et knutepunkt, og bidrar til internasjonal erfaringsutveksling til nordiske, europeiske og internasjonale aktører som arbeider med menn for likestilling mellom kjønnene. Vi opplever stadig besøk av utenlandske interessenter i menn og likestilling.

I samarbeid med norske myndigheter har Reform bidratt med norske erfaringer med å trekke menn med i likestillingsarbeidet på flere norske og internasjonale konferanser. I tillegg til dette har vi deltatt på en lang rekke konferanser og seminarer i inn- og utland, for dels å skaffe oss mer kunnskap, dels å påvirke for et sterkere fokus på gutter og menns situasjon.

I februar arrangerte vi, med støtte fra Nordisk Ministerråd, den nordiske likestillingskonferansen *Making the invisible visible: Transforming social norms among boys and men for gender justice practice*, i samarbeid med den nordiske og den internasjonale MenEngage-alliansen.



I mars deltok Reform nok en gang i den offisielle norske delegasjonen til FNs årlige konferanse om kvinners rettigheter og likestilling i New York (CSW). I møter med internasjonale aktører og i den norske delegasjonen fremmet Reform aktivt behovet for involvering av menn i likestillingen – et perspektiv som ofte underkommuniseres, også i Norge. Det tjener norske myndigheter til ære at mannsperspektivet involveres i internasjonale sammenhenger som dette, og dette blir også lagt merke til langt ut over Norges grenser. Under CSW arrangerte Reform møtet *Engaging Boys and Men in Caregiving: How to Challenge Gender-Biased Choices in Education and Work?* Her løftet vi diskusjonen om gutter og menns likestillingsutfordringer med omsorgsarbeid og det kjønnsdelte

arbeidsmarkedet. Med oss i debatten var statssekretær Laila Bokhari (H), leder og grunnlegger av Sonke Gender Justice i Sør-Afrika, Dean Peacock, psykolog Anthony Keedi fra Libanon og den norske forskeren Kari Nyheim Solbrække. Møtet var det første av sitt slag noensinne under FNs kvinnekommisjon som har sett på gutter og menns likestillingsutfordringer særskilt, og det var godt besøkt.

Se også Kapittel 8, *Gutters oppvekst og sosialisering*, Kapittel 9, *Opplysningsarbeid* og kapittel 10, *Representasjon og samarbeid*

3. Lavterskelarbeid

Reform står for en rekke lavterskeltilbud til menn med behov for hjelp. En del av våre lavterskeltilbud er drevet av frivillige, mens andre er prosjektorganisert eller drevet som del av Reforms ordinære virksomhet utført av de ansatte. Tilbudene krever ikke henvisning, og de fleste er gratis. Der det tas egenandel er denne av symbolsk størrelse.

Ved siden av å hjelpe mange menn direkte, har våre lavterskeltilbud tett sammenheng med Reforms kunnskaps-, utviklings- og påvirkningsarbeid. Det konkrete møtet med menns virkelighet gir oss en unik og stadig oppdatert erfaringsbase som benyttes til å avdekke mangler og behov, og til å utvikle likestillingspolitikk og stadig nye prosjekter.

I 2017 mottok vi til sammen rundt 2000 henvendelser til Reform.

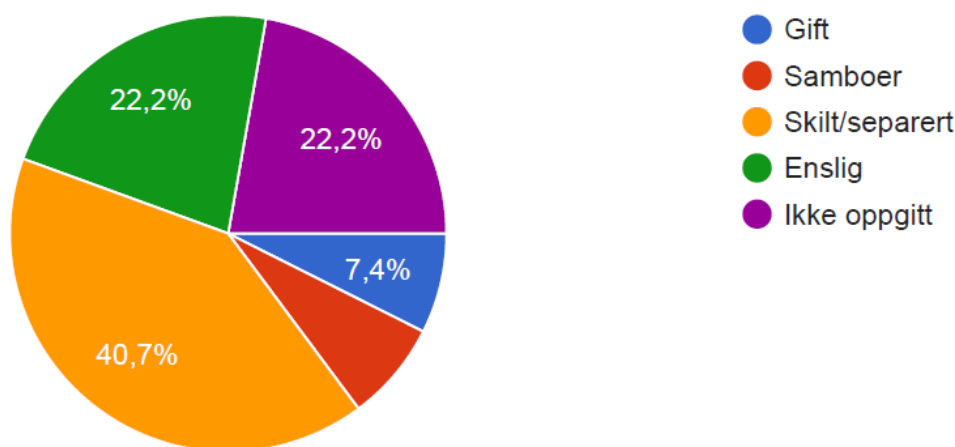
Mannstelefonen

Mannstelefonen har vært et kontinuerlig tilbud siden den ble etablert i 1980, og er en fast del av Reforms virksomhet. Formålet er å sikre et landsdekkende, gratis og synlig telefontilbud til menn i form av rådgivning i vanskelige livssituasjoner. Telefonen er betjent alle hverdager mellom 17 og 20.

Mannstelefonens aktive frivillige besvarte i 2017 litt over 1000 henvendelser fra menn med ulike problemstillinger. Telefontjenesten er anonym, men det føres likevel logg og statistikk. Temaene de som ringer inn oftest er opptatt av er samliv, samværsrett med barn, psykiske vansker, økonomi, vold og seksualitet.

Skilte, separerte eller enslige menn utgjør det store flertallet av innringerne (til sammen 62,9 %). Kun 7,4 % oppgir å være gift.

Se tabell 1:

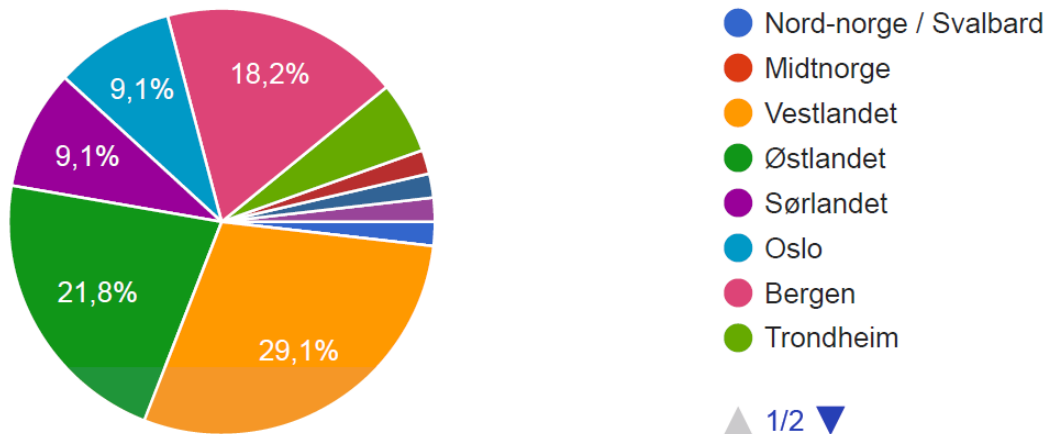


Innringerens alder dekker hele livsløpet, men det er en hovedvekt på alderssegmentet 45 til 66 år

(45,1 %), og dem mellom 25 og 44 år (45,1 %). Rundt 92 % av innringerne oppgir å være av etnisk norsk opprinnelse.

Når det gjelder innringernes bosted, viser statistikken at tjenesten tar imot henvendelser fra hele landet. De fleste av innringerne kommer fra Østlandet, Vestlandet og Bergen.

Se tabell 2:



De frivillige ved Mannstelefonen har kompetanse til å arbeide innenfor et mannsperspektiv, og har kunnskap og erfaring med å snakke med mennesker som befinner seg i vanskelige livssituasjoner.

Det arbeides stadig med rekruttering av nye frivillige. Nye telefonvakter gis opplæring, og forholder seg til et etisk regelverk. I 2017 opplevde vi å få en rekke nye frivillige gjennom annonsering på Frivillighetsportalen.

Terapeutiske samtaler

Reform gir et begrenset tilbud om individuell oppfølging av menn som har behov for dette. Samtaleterapi tilbys av en erfaren terapeut på timebasis, og av en frivillig veileder i terapeutisk utdanning. Vi prioriterer å gi disse samtaletilbudene særlig til menn med barn, menn som har problemer i samlivet, med samvær, og til volds- og overgrepssutsatte.

I 2017 mottok til sammen 38 menn terapeutiske hjelp hos Reform. 15 av disse mennenes hjelpebehov var knyttet til sinnemestring. 19 av mennene hadde selv vært utsatt for vold eller overgrep, mens 4 sto i ulike former for livskriser. Til sammen gjennomførte våre terapeuter over 170 terapeutiske enkeltsamtaler.

Se også tiltakene *Fedre med barn i barnevernet*, *Samlivskurs for menn* under kapittel 4, og *Kast 2 (Kjøp av seksuelle tjenester)* under kapittel 7.

4. Menn som fedre

De siste 20 årene har norske menn inntatt rollen som aktive, deltakende og omsorgsfulle fedre. Den særnorske oppfinnelsen fedrekvoten har hatt avgjørende betydning for dette. «Pappapermens» betydning er lett målbar. I takt med utvidelsen av ordningen siden den ble innført i 1993, har også menn tatt sitt ansvar som fedre, stikk i strid med advarsler om at menn ikke ville eller kunne gå inn i rollen som omsorgsgivere for barn.

2017 ble et viktig år for fedrekvoten. Stortinget vedtok først å utvide antallet uker tilbake til de opprinnelige 14 ukene, etter at kvoten siden 2014 har vært på 10 uker. Deretter (i januar 2018) programfestet den nye regjeringen Solberg en tredeling av foreldrepermisjonen, slik at både mor og fars kvote fra 1. juli 2018 blir på 15 uker. Vår nye barne- og likestillingsminister, Linda Hofstad Helleland (H), har også vist til at utvidelsen er en erkjennelse av behovet for fortsatt sterke strukturelle ordninger for å sikre fars deltakelse som omsorgsgiver i familien, på lik linje med mor. Dette bekrefter at dagens ordning står sterkt i det norske samfunnet. Internasjonalt vekker det oppsikt at alle arbeidslivets parter slår ring om ordningen.

Reform vil fortsette å arbeide for menns aktive rolle som fedre i det norske samfunnet. Fortsatt gjenstår arbeidet med å gi fedre selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger. En god løsning på dette vil være å gå videre til en todeling av permisjonen, slik det statlige barnefamilieutvalget (Ellingsæterutvalget) også foreslo i 2017. (Se også vårt høringsvar til NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene.)

Aktivtfarskap.no

I 2016 lanserte Reform en nettside for menn som skal ut i eller er i foreldrepermisjon. Hensikten med nettsiden, som mottok støtte fra Bufdir, er å fremme betydningen av et aktivt farskap, både for fedrene og for barna, og å informere om rettigheter knyttet til permisjonsordningen. I tillegg skal siden være et sted der det samles gode erfaringer og eksempler på farskapshistorier.

Nettsiden fikk mye oppmerksomhet ved lanseringen i 2016. I 2017 har bruken av nettsiden vist en noe avtakende tendens. Fra 1. januar til 31. desember 2017 hadde nettsiden 3776 sidevisninger og 838 brukere. 92 % av disse brukerne var nye besøkende.

Reform vil videreføre arbeidet med nettsiden i 2018.

Samlivskurs for menn, og fagseminarer for familievernkontorene



**SAMLIVSKURS
FOR MENN**

Et forebyggende kurs med fokus på å styrke parforholdet.

Reform – ressursenter for menn tilbyr et lavterskel samlivskurs rettet mot menn.

På fem kurskvelder vil du få innsikt i:

- Hvordan ta vare på seg selv
- Samtale- og kommunikasjonssøvelser
- Sinnemestring og time out-teknikker
- Veien videre

* Vilt tilpasse temaene etter gruppas behov og ønsker.

Oppstart er mandag 23. oktober fra kl. 17 – 19 med tre påfølgende og ukentlige samlinger. Siste kurskveld er mandag 27. november.

Kurset ledes av en mannlig og en kvinnelig terapeut, og finner sted i våre lokaler sentralt i Oslo.

Lav egenandel.

Les mer på www.reform.no eller ta kontakt med prosjektleder Kristine Bue på telefon 47 65 25 19 eller epost kris@reform.no

reform
RESSURSENTER FOR MENN

I 2015 ga Bufdir Reform prosjektstøtte til å utvikle et eget samlivskurs for menn. I 2016 ble kurset videreutviklet, og i 2017 arrangerte vi et nytt kurs ved hjelp av fornyet støtte fra direktoratet. Rekrutteringen til kursene er gått fra å være vanskelig, til å bli stadig lettere. I 2017 ble kurset overopplytt, med mange på venteliste. Vi ser dette som en bekreftelse på at tilbudet trengs.

Samlivskurset har et klart forebyggende fokus, henvendt til fedre i et parforhold. Hensikten er å styrke foreldrenes relasjon før problemene blir for store, for slik å være med på å skape en trygg og stabil oppvekst for barn. Erfaringen er at menn i mindre grad enn kvinner finner seg til rette med tradisjonelle samlivskurs for par. Menn synes generelt å takle samlivsbrudd dårligere enn kvinner, har ofte et mindre nettverk og færre fortrolige venner.

I 2017 gjennomførte vi også fagseminarer på fire familievernkontorer. Ansatte på kontorene kommer daglig i kontakt med mennesker i samlivsbrudd, og vår kompetanse er derfor nyttig for dem. Fagseminarene ble avholdt på tre familievernkontorer i Oslo, og ett i Vestfold.

Vi har oppsummert de tre årene med samlivskurs i en egen erfaringsrapport. Erfaringsrapporten er tilgjengelig på vår nettside.

Prosjektet søkes videreført og videreutviklet i 2018.

Få pappa med på laget! Fedre i møte med barnevernet

Reform har i mange år hatt kontakt med fedre med barn i barnevernet. Ofte gir disse mennene uttrykk for at de er utrygge på seg selv som fedre og hva slags rolle de skal ha, og de ser gjerne på seg selv som annenrangs foreldre. Forskning bekrefter at fedre ikke prioriteres i barnevernets kontakt med familiene, og at fedrene ofte ikke inkluderes i løsningene som diskuteres.

Med midler fra ExtraStiftelsen utviklet og gjennomførte vi i 2017 et kurs for fedre med barn i barnevernet. Kurset for fedrene ble gjennomført i april. Målet med kurset var å styrke mennenes selvtillit og kompetanse som fedre, og å gi dem kunnskap og verktøy for bedre kommunikasjon og samarbeid med barnevernet.

I samarbeid med prosjektets faglige referansegruppe ble det deretter produsert en



informasjonsbrosjyre for fedre med barn i barnevernet. Brosjyren gir lettfattelig informasjon om betydningen av en aktivt tilstedeværende far, også i vanskelige situasjoner i familien. Det gis også rettighetsinformasjon og gode råd om hvordan det er klokt å opptre i møte med barnevernet. Brosjyren er sendt til alle landets barnevernkontorer, og ligger fritt tilgjengelig på våre nettsider.

Brosjyren har som et viktig delmål å gjøre saksbehandlere i barnevernet oppmerksomme på viktigheten av å involvere far i barnevernets arbeid.

Prosjektet ble avsluttet i september med et fagseminar på Litteraturhuset i Oslo, der erfaringene fra kurset for fedre ble oppsummert. Fagfolk, eksperter og representanter fra barnevernet var invitert. Debatten viste noe av det store engasjementet som finnes rundt dette temaet, ikke minst fra menn som føler seg overkjørt av tjenesteapparatet. En viktig erfaring fra dette prosjektet er at det er vanskelig å få barnevernsansatte i direkte tale om temaet menn i barnevernet. Dette er en utfordring tjenesten selv må arbeide videre med.

5. Volds- og overgrepforebygging

Vold og overgrep i nære relasjoner er et betydelig likestillingsproblem, både i Norge og internasjonalt. Det er derfor naturlig at Reform har et aktivt og pågående arbeid på dette feltet, med mål om å forebygge og redusere vold i nære relasjoner. For oss er det viktig å erkjenne at menn kan være både voldsutøvere og voldsutsatte. Det er helt vesentlig at menn tar et oppgjør med menns vold mot kvinner, og Reform prioriterer derfor å være til stede i dette arbeidet. Samtidig er vi en aktiv ambassadør for menn som volds- og overgrepsutsatte – et område det fortsatt er knyttet særlig mye tabu til.

Stopp kjærestevolden

Stopp kjærestevolden er Reformers eget undervisningsopplegg for ungdom om voldsfrie kjæresteforhold. Prosjektet er blitt drevet siden 2014, med støtte fra Justis- og beredskapsdepartementets tilskuddsmidler mot vold i nære relasjoner.

I 2017 fikk ikke Reform fornyet støtte til undervisningen, og på tross av stor etterspørsel, har vi dessverre måttet begrense aktiviteten i prosjektet. Vi har bare kunnet tilby workshops for ungdom og for voksne som arbeider med ungdom mot betaling.

I løpet av året har vi likevel undervist i alt 500 ungdommer i skole og menigheter i Oslo, Vestfold og Troms. Vi har også arrangert quiz og promotert prosjektet på stands under arrangementer som Verdensdagen for psykisk helse. Reform har også bidratt til en fagdag om ungdoms kjærestevold for Ulstein kommune, i regi av KUN, og delt erfaringer fra prosjektet på konferanser i blant annet Örebro og Lisboa. Det er fortsatt stor interesse for Reformers erfaringer med ungdom og vold.

Vi søker midler til en videreføring av undervisningen i 2018.

Se også *Stopp kjærestevolden i Oslo øst*

Rød knapp-aksjonen Stopp vold mot kvinner

Reform har vært med i Stopp vold mot kvinner-alliansen siden starten i 2012. Organisasjoner fra ganske ulike deler av samfunnet står sammen om å få det viktige spørsmålet om vold mot kvinner høyere på dagsordenen i Norge. Ved siden av Reform består alliansen av Den norske kirke, Islamsk Råd Norge, Norske Kvinners Sanitetsforening, Krisesentersekretariatet, Virke, Juridisk rådgiving for kvinner (Jurk) og Digni.

Kampanjens symbol, den røde knappen, er distribuert via de deltakende organisasjonene, og har vært delt ut i tusenvis på jevnlige aksjoner i Oslo sentrum. En av aksjonene foregikk i Spikersuppa under valgkampen før stortingsvalget. Reform har deltatt aktivt på alle aksjonens møter og arrangementer, og på alle utdelingsaksjoner av Rød knapp.



FNs dag for bekjempelse av vold mot kvinner ble i 2017 markert med en konferanse om digital vold. Arrangementet fant sted i Litteraturhuset i Oslo 27. november. Konferansen samlet rundt 60 mennesker.



I desember gikk kampanjen #Rødstrømpe 2017 av stabelen, i samarbeid med Hegnar Media. En rekke kjente næringslivstopper lot seg avbilde med røde strømper i 20 helsides annonser i Finansavisen. Budskapet var å støtte alliansens arbeid ved å oppfordre menn (og kvinner) til å kjøpe røde strømper til jul. Disse ble levert oss til kostpris, og solgt for 200 kroner par. Det var Reform som sto for all kontakt med Hegnar Media, og som tok seg av det logistiske rundt kjøp og salg. Kampanjen ga en meget god profilering. Det økonomiske utbyttet var likevel ikke så stort som vi hadde håpet, og det er fortsatt strømper på lager. Hegnar Media har signalisert at det er aktuelt med en ny kampanje på et senere tidspunkt.

Alliansen har også i 2017 mottatt aktivitetsstøtte fra Kompetansesenteret for kriminalitetsforebyggings tilskuddsmidler mot vold i nære relasjoner. Samarbeidet i alliansen videreføres i 2018.

Stopp kjærestevolden i Oslo øst

I 2017 fikk Reform støtte fra Velferdsetaten i Oslo kommune til et begrenset prosjekt rettet mot ungdom på Oslos østkant, basert på metodikken vi har utarbeidet i Stopp kjærestevolden-prosjektet. Stopp kjærestevolden i Oslo øst er en videreutvikling fra et tilsvarende prosjekt i Oslo vest i 2016.

I 2017 tilbød vi undervisning til idrettslagene i alle bydelene i Oslo øst. Vi tilbød også undervisning til fritidsklubber. I løpet av høsten gjennomførte vi undervisningsopplegg for Furuset IF Alnaskolen, og for fritidsklubber i regi av Groruddalen Røde Kors og Mortensrud Røde Kors. I tillegg bidro vi til å bevisstgjøre ledelsen og trenerne i klubber på Oslo øst om tematikken, og viktigheten av forebyggende tiltak.

Ungdom, kjærestevold og grenser

I samarbeid med Ungdom og Fritid – Landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus, utviklet Reform i 2017 et kurs om vold- og overgrepforebygging for ansatte på ungdomshus og fritidsklubber. Prosjektet ble gjennomført med midler fra Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging.

I utviklingen av kurset har vi bygget på Reforms omfattende kunnskap om ungdoms kjærestevold fra undervisningsopplegget Stopp kjærestevolden, og tilknyttede prosjekter. Ungdom og Fritid spilte inn aktuelle temaer basert på sin erfaring med ungdomsarbeid og fritidsklubber, og bidro med tilbakemeldinger og anbefalinger underveis.

Kurset ble gjennomført for 43 deltakere over to dager i Oslo i november 2017. Alle deltakerne var kommunalt ansatte, med ansvar for fritidsklubber og ungdomshus organisert under Ungdom og Fritid. Deltakerne kom fra ni forskjellige fylker: Buskerud, Hedmark, Oslo, Akershus, Østfold, Telemark, Oppland, Trøndelag og Hordaland. De fleste var fra klubber på Østlandet, men det var en god spredning innad i regionen - inkludert mange deltakere fra mindre steder.

Målet med kurset var å bidra til økt bevissthet om vold og overgrep. Vi ønsket å gi de ansatte konkrete verktøy til å snakke med ungdommer om temaet, og å styrke deres evne til å melde fra om bekymringer. Det ferdige kursopplegget består av seks temabaserte bolker, som kombinerer undervisning med dialog og kortere diskusjonsoppgaver. Det er også lagt inn tid til gruppeoppgaver og erfaringsutveksling de ansatte imellom.

Prosjektet søkes videreført med en ytterligere geografisk spredning i 2018.

Menn også! Veiledning av krisesentre om utsatte menn

Flere forskningsrapporter har påpekt at det lovpålagte tilbudet til menn på krisesentrene ikke følges godt nok opp i praksis. Våren 2017 fikk Reform midler av Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging til å forbedre tilbudet til menn og LHBT-personer ved fem ulike krisesentre i Norge. I prosjektet kartla vi dagens praksis ved sentrene, og utarbeidet en tiltaksplan i samarbeid med det enkelte senter. Som et ledd i utviklingsarbeidet, gjennomførte vi også kompetanseheving for ansatte og ledere. Det ble dessuten gitt veiledning i enkeltsaker fra en av våre terapeuter.

Følgende fem krisesentre deltok i prosjektet:

- Romerike Krisesenter
- Asker og Bærum Krisesenter
- Norasenteret (Kirkenes)
- Trondheim Krisesenter
- Sunnmøre Krisesenter avd. for menn og barn (Ålesund)

Totalt nådde vi om lag 110 krisesenteransatte fra Østlandet, Nord-Norge, Midt-Norge og Vestlandet. Antallet ansatte ved sentrene varierte fra sju på Norasenteret, til ca. 30 på Romerike Krisesenter gjennom aktivitetene. Vi ga i tillegg et tilbud til 15 ansatte fra det øvrige hjelpeapparatet i Kirkenes.

Det er utført et omfattende kartleggingsarbeid i prosjektet, med mange spennende funn. Flere av disse har allerede har ført til endringer, i form av iverksatte tiltak for å bedre tilbudet til utsatte menn, og også gruppen av LHBT-personer som benytter sentrene.

Prosjektet har holdt tett kontakt med voldsseksjonen i Bufdir, som arbeider med å utarbeide en nasjonal fagveileder om kvalitet og innhold i krisesentertilbudet. Vi har bidratt med innspill til veilederen basert på erfaringene fra Menn også! 15. november ble det avholdt et seminar i regi av voldsseksjonen i Bufdir, der Reform og de fem krisesentrene bidro med våre erfaringer. Også Oslo Krisesenter deltok på dette seminaret.

Kjønnsforsker Jørgen Lorentzen har hatt en aktiv faglig veilederrolle i prosjektet. Prosjektet søkes videreført til flere krisesentre i 2018.

Foreldrekurs om ungdoms kjærestevold

Ved hjelp av midler fra Bufdir, gjennomførte Reform en rekke foreldrekurs om ungdoms kjærestevold i 2017. Hensikten var å involvere foreldre i forebygging av vold i unges parforhold. Foreldrene som deltok har fått hjelp til å gjennomføre forebyggende samtaler med egne barn om vold, forelskelse og seksuell grensesetting, og de har lært om forskjellige former for vold, omfang av og konsekvenser av volden.

Reform gjennomførte foreldrekurs ved Nøtterøy og Tønsberg bibliotek og ved Bekkestua bibliotek. Vi har også avholdt kurs for Tønsberg menighet, Nøtterøy menighet, Sex & Samfunn og Oslo Sanitetsforening. Til sammen deltok omtrent 350 foreldre på kurset om ungdom og kjærestevold.

I tillegg til foreldre, har vi nådd skoleledelse, trosopplærere og ansatte ved folkebiblioteker. Vi anslår at flere tusen foreldre og andre voksenpersoner har fått informasjon om tiltaket, og om viktigheten av foreldreinnsats mot ungdoms kjærestevold.



Ungdom, vold og forelskelse

Hva vet du som forelder om kjærestevold blant ungdom – og hva kan du gjøre med det?

Som forelder kan det kjennes vanskelig å skulle snakke med barnet sitt om temaer som vold, forelskelse, seksualitet og grenser. Likevel er dette en viktig samtale. Mange unge opplever trakassering, vold og seksuelle overgrep i løpet av ungdomstiden.

Kurset starter med et foredrag om omfang av og former for kjærestevold blant ungdom. Så samles vi til gruppearbeid og diskusjon om hvordan du som forelder best kan snakke med ditt barn.

Reform tilbyr gratis foreldrekurs der vi deler erfaringer fra vår undervisning mot ungdom og diskuterer praktiske strategier for å snakke om kjærestevold og grensesetting.

Om kursholder

Reform – ressursenter for menn har siden 2014 gjennomført undervisningsopplegget «Stopp kjærestevold» for ca. 3000 ungdommer. For mer informasjon besøk www.reform.no eller ta kontakt på 22 34 97 06.

reform
RESSURSENTER FOR MENN

Menn som slår menn – har fylla skylda?

Våren 2017 fikk Reform midler fra ExtraStiftelsen til å utarbeide og gjennomføre et sinnemestringskurs for menn som har utøvd eller står i fare for å utøve utelivsvold. Kurset er et pilotprosjekt.

Utelivsvold og annen blind vold mellom menn er en trussel mot folkehelsa. Likevel finnes det per i dag få tilbud for menn som ønsker å få hjelp til å slutte med denne type vold. Et annet mål med kurset enn den direkte hjelpen til mennene som deltar, er å innhente kunnskap fra menn om hva deres utfordringer og behov er, og å bruke denne kunnskapen til å styrke brukerperspektivet i videre forebyggende arbeid mot utelivsvold.

Kursinnholdet ble utarbeidet høsten 2017, parallelt med et omfattende rekrutteringsarbeid.

Kurset har oppstart i januar 2018.

6. Arbeid med gutter og menn med minoritetstilknytning

Menn med ikke-norsk bakgrunn blir ofte glemt i likestillingsdebatten i Norge. Blir de husket er det ikke sjelden fordi de stilles til ansvar for innvandrerkvinnens undertrykte situasjon. Reform ser det som en viktig oppgave å belyse hvilke likestillingsutfordringer menn med innvandrerbakgrunn selv har.

I 2017 har vi samarbeidet med flere aktører på innvandrerfeltet, deriblant NAKMI, Nettverk for Innvandrerhelse i Frivillig Sektor og Enhet for mangfold og integrering i Oslo kommune.

Mannsdagen 2017

Hvert år markerer Reform den internasjonale Mannsdagen 19. november. I 2017 satte vi fokus på innvandremenn og helse på Mannsdagen. I samarbeid med NAKMI, Nettverk for Innvandrerhelse i Frivillig Sektor, Enhet for mangfold og integrering og Rådet for innvandrerorganisasjoner arrangerte vi seminaret «Innvandrer mann, på helsa løs?» i Melahuset i Oslo.



Møtet samlet en rekke innledere fra forskning, helse- og organisasjonssektoren. Til sammen 60 personer fra et bredt spekter av organisasjoner og fagfelt deltok. Møteleder var lege Wasim Zahid fra Drammen sykehus.

Som en markering av Mannsdagen lanserte også Reform vår podkast Samtaler om menn, søndag 19. november. Første episode hadde tittelen «Menn og risiko».

Se også Kapittel 9, *Opplysningsarbeid*.

Hvordan har du det, mann?

Høsten 2016 fikk Reform midler av ExtraStiftelsen til å utvikle en metodikk for dialogmøter med mannlige flyktninger og asylsøkere om maskulinitet og helse. Hensikten med dialogmøtene var å forebygge helseskader blant menn på mottak ved å styrke deres evne til egenomsorg, og ved å bidra til refleksjon om egen helse. Prosjektpartner var likestillingscenteret KUN (i Nordland).

Dialogmøtene ble gjennomført våren 2017, på mottak i henholdsvis Oslo og Nordland. Møtene gikk over fire samlinger. Hvert møte kombinerte formidling av helseinformasjon med gruppearbeid, refleksjon og samtaler. Temaer som ble tatt opp var egenomsorg og sosiale nettverk, fedre og familier, kommunikasjon og livsmestring, seksualitet og sammenhenger mellom fysisk og psykisk helse. I alt deltok 60 menn på møtene.

Erfaringene og metodikken fra prosjektet vil bli samlet i en rapport og delt på Reforms nettsider våren 2018.

7. Menn, helse og seksualitet

Menns helse er langt på vei et ikke-tema i offentligheten. Det er få eller ingen biologiske årsaker til at menn lever kortere enn kvinner. Likevel er denne forskjellen relativt stabil på rundt 4 år i Norge. Reform er opptatt av at helse skal gjelde alle, og at kjønnsforskjeller må motvirkes. Etter vårt syn representerer mangelen på reell interesse for menns helse en stor likestillingsutfordring.

Mannens helseuke 2017

Men's Health Week er en internasjonal markering som ikke har vært kjent i Norge før Reform besluttet å ta et eierskap til Mannens helseuke, første gang allerede i 2007. Hensikten er å skape oppmerksomhet og debatt rundt menns spesifikke helseutfordringer.

MannensHelseuke'17 I 2017 markerte vi helseuka ved å lansere videokampanjen «Ta vare på helsa di, mann!». Kampanjen bestod av fem korte filmer med intervjuer av menn som fortalte om egne erfaringer med forskjellige helseutfordringer. Temaene som ble tatt opp var spiseforstyrrelser, prostatakreft, posttraumatisk stress og amputasjon.

Hensikten var å formidle gode eksempler på hvordan menn kan søke hjelp, for på den måten å påvirke menn til å søke hjelp ved sykdom og ved psykiske helseplager.

Kampanjen ble laget i et kort og moderne format, i en norsk og en engelsk tekstet versjon. Vi benyttet oss aktivt av markedsføring i sosiale medier (i hovedsak Facebook, men også YouTube). Kampanjen ble en stor suksess, og ble til sammen sett av over en kvart million mennesker. Vi oppnådde nesten 100.000 filmvisninger, og kampanjen ble delt hundrevis av ganger på Facebook.

Se også Kapittel 9, *Opplysningsarbeid*.

Menn med spiseforstyrrelser

Våren 2017 fikk Spiseforstyrrelsesforeningen midler av ExtraStiftelsen til å gjennomføre en kartlegging av menn med spiseforstyrrelser. Reform deltok som partner i prosjektet, med ansvar for å fasilitere en fokusgruppe med sju menn med spiseforstyrrelser. Vi gjennomførte også tre individuelle intervjuer.

Funnene fra fokusgruppen er oppsummert, og er planlagt som en del av en større kunnskapsoversikt i regi av Spiseforstyrrelsesforeningen. Våre funn ble lagt fram på foreningens åpne møte på Litteraturhuset i Oslo 29. november.

Kast (Kjøp av seksuelle tjenester)

Reform har over lang tid bidratt til å fremme kunnskap om menns sexkjøp, og å redusere tabuet knyttet til temaet. Fra 2011 har Reform mottatt støtte fra Justis- og beredskapsdepartementet til Kast-prosjektet, som del av regjeringens arbeid mot prostitusjon og menneskehandel.

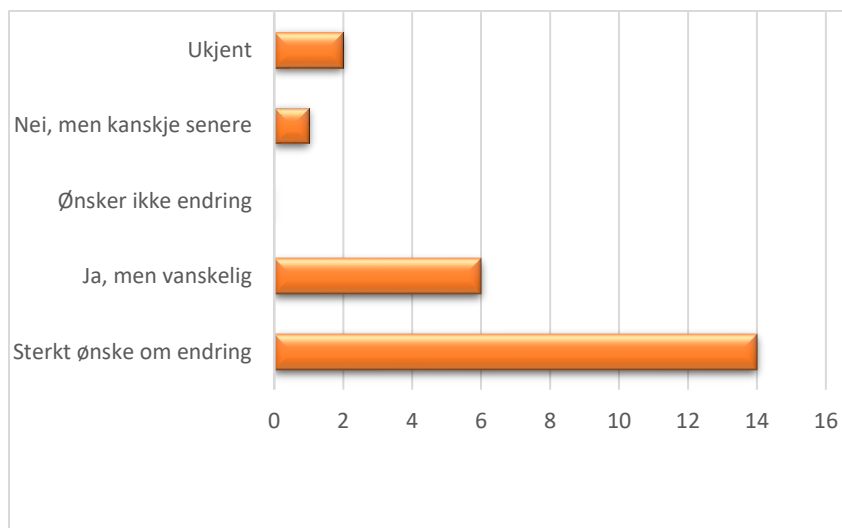
Tilbudet har omfattet rådgivning og informasjon ved oppmøte i våre lokaler, og i form av telefonhenvendelser. Målgruppen har vært nåværende og potensielle kunder i prostitusjon, og deres partnere.

I 2016 utvidet vi vår tjeneste med et nytt samtaletilbud i Trondheim. Vi inngikk avtale med terapeut og sexolog Knut Hermstad. Tilbudet i Trondheim ble videreført i 2017.

I løpet av året har vi hatt 50 individuelle brukere av samtale- og veiledningstjenesten, fordelt på 70 samtaler. Det har vært en relativt jevn pågang av klienter gjennom hele året, med en markant økning i årets første måneder og etter sommerferien. Det er tett sammenheng mellom antallet medieoppslag og pågangen av klienter. Det store flertallet av samtaler har foregått ved fysisk oppmøte i våre lokaler i Oslo. Tilbudet i Trondheim har hatt få henvendelser.

Vi har grunn til å tro at samtaleveiledningen fører til en økt mobilisering hos klientene til å finne alternativer til å kjøpe seksuelle tjenester. Klientene som oppsøkte Kast-prosjektet i 2017 hadde nærmest samtlige et uttalt ønske om å slutte å kjøpe sex.

Diagrammet viser at flertallet av klientene har et ønske om endring:



Reforms tilnærming er en veiledningstjeneste med et helhetlig perspektiv, der det relasjonelle står i fokus. Å stimulere til refleksjon rundt sexkjøpserfaringen er viktig. Gjennom samtale har klientene fått anledning til å sette ord på egne holdninger og følelser knyttet til sexkjøp.

Synlighet i medier er svært viktig for å nå fram til kjøperne. I 2017 hadde Reform 10 medieoppslag om sexkjøp på TV, radio og i en rekke aviser rundt om i landet.

I desember avholdt vi, i samarbeid med Sex og Samfunn, et åpent fagseminar i Eldorado bokhandel i Oslo. Tittelen på arrangementet var «Sexkjøp – hva vet vi? Erfaringer og kunnskap om kjøper». Blant innlederne var kriminolog May-Len Skilbrei fra UiO, som snakket om kjøperperspektivet, som svært ofte har vært uteglemt i både i forskning og i debatten rundt prostitusjon.

Reform ønsker å videreføre Kast i 2018.

En usynlig kjøpergruppe? Personer som kjøper sex av menn og transpersoner

Høsten 2016 fikk Reform midler av ExtraStiftelsen til å gjennomføre et kartleggingsprosjekt om personer som kjøper seksuelle tjenester av menn og transpersoner. *En usynlig kjøpergruppe?* ble gjennomført i 2017 som et tredelt kartleggingsprosjekt, bestående av oppsøkende virksomhet på nett, intervjuer av fagpersoner på feltet og intervjuer med kjøpere selv.

Hensikten var å kartlegge erfaringer og kunnskap om personer som kjøper sex av menn og transpersoner, hva som er disse gruppenes spesifikke behov og hvilke helsemessige utfordringer gruppen har. Vi ønsket også å undersøke hvordan denne svært lite synlige gruppen best kan nås.

Den nettbaserte kartleggingen viste at tilbud som Reforms Kast-prosjekt og PKS (Helsetilbud til personer som kjøper sex – et tilbud i regi av Sex og Samfunn) ikke er godt nok kjent blant personer som kjøper seksuelle tjenester. Videre fant vi at de fleste kjøperne er opptatt av, og har god kunnskap om smitterisiko ved kjøp av seksuelle tjenester. Alle er likevel ikke like påpasselige med bruk av kondom ved penetrerende sex. Noe av det som skiller denne gruppen kjøpere fra de som kjøper sex av ciskvinner (kvinner som identifiserer seg med kjønnet de er født med), er at kjøperne oftere også selv har solgt sex, eller begynner med det etter at de har kjøpt. Dette gjør skillet mellom kjøper og selger mer uklart.

Prosjektet viser at målgruppen er mangfoldig, og at den på flere områder bryter med stereotypene som ofte framstilles i media.

Til sammen 20 fagpersoner, inkludert en faglig sterk referansegruppe har bidratt i prosjektet. I tillegg har vi intervjuet 12 individuelle kjøpere. De foreløpige resultatene fra prosjektet ble presentert på et fagseminar om sexkjøpere 6. desember.

Reform søker midler til å utarbeide en rapport basert på prosjektet i 2018.

Se også *Kast (Kjøp av seksuelle tjenester)*

8. Gutters oppvekst og sosialisering

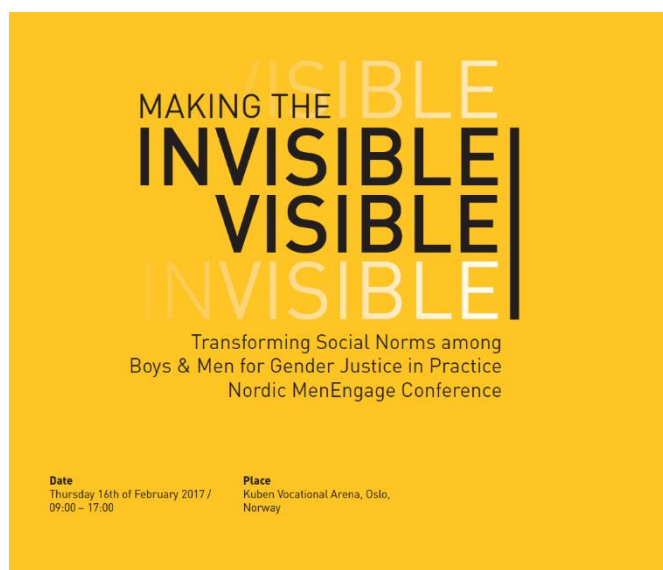
Det er av stor betydning hvilke forhold og betingelser gutter vokser opp under. Tradisjonelle kjønnsrollemønstre resirkuleres fortsatt i familie, barnehage, skole, fritids- og arbeidsliv. Ofte rammer dette guttene i like stor grad som jentene – uten at det nødvendigvis får den samme oppmerksomheten.

Making the Invisible Visible: Nordisk MenEngage-konferanse i Oslo

I 2016 fikk Reform, i samarbeid med den nordiske MenEngage-alliansen, støtte fra Nordisk Ministerråds likestillingsfond (NIKK) til å arrangere en nordisk konferanse om menn og likestilling. Tittelen på prosjektet var *Making the invisible visible: Transforming social norms among boys and men for gender justice practice*.

Prosjektet besto av et omfattende nordisk og internasjonalt koordinerings- og utviklingsarbeid, der de sentrale temaene ble avklart og problematisert. Selve konferansen gikk av stabelen i Oslo 16. februar 2017, i lokalene til Kuben videregående skole.

Målet med konferansen var å spre kunnskap om og dele erfaringer fra praktisk likestillingsarbeid rettet mot gutter og menn. Arrangementet inkluderte blant annet et panel med unge, mannlige feminister fra Norden, et foredrag om interseksjonalitet og likestilling, et panel om innvandremenn og likestilling og parallelle workshoper om temaer som voldsforebyggende arbeid, menn og omsorgsarbeid og utvidede kjønnsideal.



Konferansen samlet aktører fra alle de nordiske landene, og også representanter fra den globale MenEngage-alliansen. Til sammen 105 deltakere fra ulike organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og offentlige etater deltok.

Erfaringene fra prosjektet er publisert i en omfattende rapport som ligger på Reforms nettsider.

Men in Nursing Education: Nordisk prosjekt om menn i sykepleieutdanningen

I 2017 mottok Reform midler fra Nordisk Ministerråds likestillingsfond (NIKK) til et nordisk samarbeidsprosjekt om menn i sykepleieutdanning. Prosjektets fulle tittel er *Men in Nursing Education - Mapping Educational Practices and Student Experiences in Iceland, Denmark, and Norway*. Sammen med partnere fra Høgskolen i Akureyri på Island, det islandske likestillingscenteret Jafnréttisstofa og Roskilde universitet i Danmark undersøker prosjektet hvordan sykepleieutdanningene kan bidra til rekruttering, trivsel og gjennomføring av studiet for mannlige studenter.

Menn utgjør 2 % av sykepleierne på Island. Tallene er 3,5 % i Danmark og 9 % i Norge. Dette er nivåer som har holdt seg relativt stabile over tid, og som vitner om et fortsatt sterkt kjønnsdelt nordisk arbeidsmarked.

I prosjektet kartlegger vi to sykepleieutdanninger i hvert av de tre landene. Vi ser på kjønnsstatistikk, rekrutteringsarbeid og undervisningsmateriell. Det gjennomføres intervjuer med ansatte og mannlige studenter ved institusjonene.

Funnene fra kartleggingen vil resultere i en rapport med anbefalinger til utdanningsinstitusjoner og nordiske myndigheter.

Prosjektet pågår, og rapporten forventes ferdigstilt i løpet av våren 2018. Det søkes også om midler til en nordisk konferanse med tema menn i sykepleieryrket i 2018.

Ta vare på gutta! Likestilling og frafall på Kuben videregående skole

I dette prosjektet, som har fått prosjektstøtte fra Bufdir, foretar Reform en kartlegging av likestillingssituasjonen ved Kuben videregående skole i Oslo. Hensikten er å forebygge mot gutters frafall på yrkesfaglige studieretninger, ved å undersøke hvordan kjønns sensitivt arbeid kan fremme elevenes, og særlig guttenes, mestrings- og læringsbetingelser ved skolen.

Prosjektet består av tre deler: Intervjuer med rektor og et utvalg lærere, observasjoner i friminutt, klasserom og lærings situasjoner og en kunnskapsdeling gjennom en avsluttende rapport og et seminar.

Kartleggingsrapporten vil inneholde forslag til tiltak og anbefalinger for skolens videre arbeid mot frafall. Resultatene og anbefalingene fra prosjektet vil bli lagt fram på en seminardag i regi av Reform.

Prosjektet avsluttes våren 2018.

Genustest.no: Test en billedboks kjønnsinnhold



På oppdrag av Nordisk Ministerråd utviklet Reform i 2015 en nordisk nettside for testing av barnebøkers kjønnsinnhold, til bruk i barnehager og barneskolen. Siden heter Genustest.no, med undertittel *Utfordrer eller bekrefter billedboken tradisjonelle kjønnsnormer?* Den er en ressurside for ansatte i barnehager og barneskoler i hele Norden.

Reform har tatt ansvar for å vedlikeholde og drifte nettsiden genustest.no ut 2018.

9. Opplysningsarbeid

Det er en viktig oppgave for Reform å spre kunnskap om menn og likestilling. Dette gjør vi på mange ulike måter.

Nett og sosiale medier

Våre egne nettsider og Facebook er viktige kanaler for oss. Etter lang tids planlegging lanserte vi en ny, leservennlig og funksjonell nettside i mai 2017. Siden er bygget opp temamessig, og gir en langt bedre oversikt over Reforms aktiviteter enn tidligere. Aktiviteten på nettsiden er fortsatt høy, og henger tett sammen med utgivelsen av våre månedlige nyhetsbrev. Vår daglige nyhetsaktivitet er i stor grad flyttet til Reforms Facebook-side, som besøkes av mange mennesker. Facebook hadde ved utgangen av 2017 over 2400 følgere, og innleggene leses, kommenteres og deles av stadig flere.

Faste arrangementer

En vesentlig del av vår opplysningsvirksomhet er også knyttet til konferanser, seminarer og kampanjer i egen regi. To av disse er bestemt å være faste årlige arrangementer – *Mannens helseuke* i juni, og *Mannsdagen* 19. november. I 2017, som tidligere år, har Reform også bidratt til *Stopp vold mot kvinner-alliansens arrangement* i forbindelse med FNs dag til avskaffelse av vold mot kvinner, 25. november.

I 2017 videreførte vi våre åpne og aktuelle *Ferskvareseminarer*. Til seminarene inviteres forskere, studenter og andre som markerer seg med ny viten eller initiativer på likestillingsområdet, med særlig vekt på temaer som omhandler gutter og menn.

Vi arrangerte fire slike seminarer i våre lokaler i 2017. Arrangementene hadde jevnt over et godt oppmøte. Temaene har vært maskulinitetsidealer i popkulturen, fedre i fengsel og fedre med etnisk minoritetsbakgrunn, menn med spiseforstyrrelser, hvordan snakke med unge menn om sensitive temaer og fødselsdepresjon blant menn.

Foredrag, kurs og undervisning

Våre ansatte har bidratt med innlegg, foredrag, workshops og kurs på en lang rekke større og mindre arrangementer i inn- og utland.

Vi har videreført vår undervisning for studenter på tverrfaglige kjønnsstudier ved Universitetet i Oslo. Vi har også undervist ved Høgskolen i Sør-Øst Norge (videreutdanning i vold i nære relasjoner), og ved Høgskolen i Oslo og Akershus (videreutdanning i psykisk helsearbeid).

Reform i media

Reform har også i 2017 mottatt mange henvendelser fra TV, radio, aviser, tidsskrifter og nettmedier. Mediene ønsker Reforms kommentarer og syn på en lang rekke saker der vi i høy grad har sakseierskap i Norge: Menn utsatt for overgrep eller vold i nære relasjoner, menn og sexkjøp og menn som fedre er blant temaene vi ofte oppsøkes som ekspertmiljø om. Til sammen har Reform figurert i 63 medieoppslag i løpet av året.

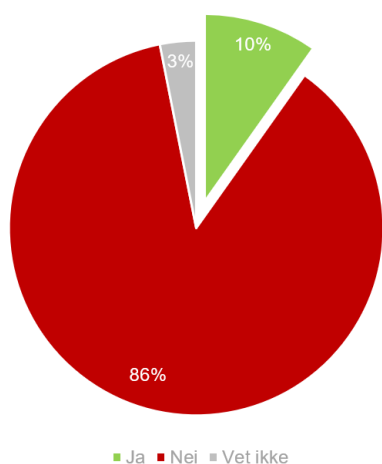
Nye satsinger i 2017

I løpet av året er tre nye medieuttrykk lansert som del av Reforms opplysningsvirksomhet: En landsomfattende spørreundersøkelse, en filmkampanje og en podkast.

Reformundersøkelsen

I *Reformundersøkelsen 2017* stilte Reform, i samarbeid med Kantar TNS, et landsrepresentativt utvalg av befolkningen 20 spørsmål om ulike temaer knyttet til gutter, menn og likestilling.

Hovedkategoriene var menn og likestilling, vold mot menn, menn og helse, grad av villighet til å jobbe i et omsorgsyрке, initiativ til sex i parforholdet, barn og seksualitet, og kjennskap til Reform.



Et av de 20 spørsmålene Reformundersøkelsen 2017 tok for seg, var befolkningens kjennskap til Reform – ressurscenter for menn. 10 % svarte ja på dette, noe vi anser som ganske høyt. Det var for øvrig ikke store forskjeller i de ulike gruppene på dette spørsmålet, men kjennskapen til Reform viste seg å være noe høyere blant de som bor på Østlandet, og blant kvinner. Kilde: Reformundersøkelsen 2017/Kantar TNS.

Undersøkelsen ble foretatt i januar 2017, og ga uttrykk for hva den norske befolkningen mente om disse temaene på tidspunktet. I løpet av året har deler av Reformundersøkelsen blitt offentliggjort i en rekke medieoppslag. Hensikten med undersøkelsen var å fylle et kunnskapshull, og slik bidra til en mer opplyst likestillingsdebatten i Norge. 2017-undersøkelsen danner også et godt grunnlag for å kunne se på endringer i befolkningens syn på viktige likestillingsspørsmål over tid, og vi ønsker derfor å gjenta undersøkelsen med jevne mellomrom i årene framover.

Undersøkelsen er offentliggjort, og ligger i sin helhet på Reforms nettside.

Kampanjefilmene Ta vare på helsa di, mann!

Under Mannens Helseuke 2017 lanserte vi en serie korte filmer om og med menn som har gjennomgått alvorlig sykdom, med tittelen *Ta vare på helsa di, mann!* Lasse snakket om kreft og amputasjon, Thomas om posttraumatisk stresssyndrom, Rooy om spiseforstyrrelser og Stig og testikkelkreft. Filmene var på ca 30 sekunder hver. De hadde stor appell, og de fikk en imponerende spredning på Facebook og YouTube. Til sammen ble kampanjen sett av en kvart million mennesker.



Rooy snakket om erfaringer med egne spiseforstyrrelser i en av de korte filmene i kampanjen Ta vare på helsa di, mann!

Se også Kapittel 7, Menn, helse og seksualitet.

Podkasten Samtaler om menn

Samtaler om menn ble lansert på Mannsdagen, 19. november 2017. Podkast er et helt nytt medium for Reform, som vi vet når mange – særlig unge mennesker. I den første episoden, som hadde tittelen «Menn og risikotaking», snakket forfatter Thorvald Steen og kjønnsforsker Jørgen Lorentzen med daglig leder i Reform om risiko som et mannlige fenomen.

Det planlegges flere episoder av *Samtaler om menn* i 2018.

Se også Kapittel 2, Rollen som nasjonalt kunnskapssenter

10. Representasjon og samarbeid

Reform er representert i en rekke formelle og uformelle sammenhenger. Dette skyldes vår unike rolle som landets eneste likestillingspolitiske aktør med hovedoppgave å jobbe på vegne av gutter og menn.

Reform har definert det som en viktig oppgave for oss å være brobygger for et bredere likestillingsfokus i Norge. Vi samarbeider med feministiske kvinneorganisasjoner, men er klare på at vi ikke er ukritiske til mange av disse tilnærming til gutter og menn. Det er i økende grad akseptert at Reform ikke ønsker å framstille menns likestillingsutfordringer som i motsetning til kvinners, men heller ikke lar være å heve disse utfordringene i den løpende debatten. Dette gjelder ikke minst i Rød knapp-aksjonen Stopp vold mot kvinner, der både kvinneorganisasjoner, religiøse paraplyorganisasjoner og en arbeidsgiverorganisasjon deltar.

Reform har også kontakt med organisasjoner som arbeider for menns rettigheter. Både her og i kontakt med deler av kvinnebevegelsen ønsker vi å bidra som en katalysator for å redusere «kampen mellom kjønnene».

Reform ønsker også å bidra til samarbeid mellom aktører som representerer ulike diskrimineringsgrunnlag, i erkjennelse av at kjønn ofte ikke er den eneste (eller viktigste) grunnen til ulikestilling og diskriminering. Dette bringer oss inn i samarbeid med en lang rekke organisasjoner og enkeltpersoner. Ikke minst gjelder dette etniske minoritetsorganisasjoner, funksjonshemmede organisasjoner og organisasjoner på LHBT-feltet.

Reform deltar aktivt i Brukerutvalget i Likestillings- og diskrimineringsombudet, og i en rekke utvalg, referansegrupper og andre former for sakssamarbeid. I 2017 ble vi blant mye annet tatt opp som fast medlem i Oslo kommunes utvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Reform deltar i internasjonalt samarbeid, blant annet i alliansen MenEngage, der organisasjoner som arbeider for likestilling i et mannsperspektiv inngår. Reform deltar også i nordiske NORMAS (Nordic Association for Research on Men and Masculinities). Som en rekke tidligere år, var vi også i 2017 deltaker i den offisielle norske delegasjonen til Commission on the Status of Women i FN.

Likestillingsentrene

I 2017 er samarbeidet mellom landets fire likestillingsentre vesentlig styrket. Ved siden av Reform, består dette av Likestillingscenteret (Hamar), KUN (Steigen og Steinkjer) og Senter for likestilling (Kristiansand). Dette er en riktig og viktig utvikling, der Reform har ønsket å bidra med en koordinerende rolle. I høst markerte de fire sentrene – som alle er organisert utenfor forvaltningen – for første gang et felles krav til myndighetene om behovet for en styrket og langt mer forutsigbar offentlig finansiering.

Se også Kapittel 2, *Rollen som nasjonalt kunnskapssenter*.